

**Приватний вищий навчальний заклад
«Кіровоградський інститут державного та муніципального управління
Класичного приватного університету»**

Соціальна робота з сім'ями й дітьми, з жінками

(назва навчальної дисципліни)

ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

підготовки молодшого спеціаліста

(назва освітньо-кваліфікаційного рівня)

напряму 5.13010101 «Соціальна робота»

(шифр і назва напряму)

спеціальності Соціальна робота

(шифр і назва спеціальності)

(Шифр за ОПІ ППІ 10)

**Кіровоград
2016 рік**

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО:
Приватний вищий навчальний заклад
«Кіровоградський інститут державного та муніципального управління
Класичного приватного університету»

(повне найменування вищого навчального закладу)

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: старший викладач циклової комісії з соціальної роботи
Тернавська Т.А., к.пед.н.

Обговорено та рекомендовано до видання Науково-методичною комісією ПВНЗ
«Кіровоградський інститут державного та муніципального управління Класичного
приватного університету»

Протокол від _____ 20__ року № _____

_____ 20__ року Голова _____ Г. Ю. Шаркова

ВСТУП

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Соціальна робота з сім'ями й дітьми, з жінками» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки

_____ молодший спеціаліст _____ напряму
(назва освітньо-кваліфікаційного рівня)

(спеціальності) “_____ Соціальна робота _____”.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є _____ соціальна робота із сім'ями й дітьми, з жінками специфічного соціального явища.

Міждисциплінарні зв'язки: _____ соціологія, право, педагогіка, психологія _____

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

Змістовий модуль 1. Соціальна робота із сім'ями

Змістовий модуль 2. Соціальна робота з сім'ями, дітьми та жінками різних соціальних категорій.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. **Мета** дисципліни «Соціальна робота із сім'ями й дітьми, з жінками» сформуванати систему знань про сім'ю, типи і функції сім'ї, проблеми у сучасній сім'ї та шляхи розв'язання цих проблем.

1.2. **Завдання:** засвоїти основні теоретичні положення і основоположні принципи соціальної роботи із сім'ями; вивчити особливості основних форм, методів і напрямів соціальної роботи із сім'ями, що цього потребують.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати :

- визначення поняття «сім'я», її форми, типи, структуру та функції;
- сутність, особливості і основні напрями роботи із сім'ями й дітьми, з жінками;
- моделі соціальної роботи з різними типами сімей.

вміти :

- засвоювати необхідні форми і методи соціальної роботи для допомоги сім'ям, що цього потребують;
- організувати соціально-профілактичну, діагностичну, реабілітаційну та інші види роботи з молодими сім'ями, з неповними сім'ями, з сім'ями яких є діти з девіантною поведінкою тощо.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться **108** години/ 3 кредитів ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Соціальна робота із сім'ями.

Тема 1. Сім'я як соціальний феномен.

Історія розвитку сім'ї. Проблеми і перспективи розвитку сім'ї в Україні. Закон України про соціальну роботу з сім'ями дітьми та молоддю. Загальні положення. Здійснення соціальної роботи із сім'ями, дітьми та молоддю. Відповідальність за порушення законодавства у сфері соціальної роботи із сією, дітьми та молоддю. Міжнародне співробітництво у сфері соціальної роботи із сім'єю, дітьми та молоддю.

Тема 2. Основні напрями соціальної роботи із сім'ями.

Форми та методи соціальної допомоги молодій сім'ї. Класифікація сімейних конфліктів. Характеристика та функції сім'ї. Шляхи та умови подолання сімейних конфліктів.

Тема 3. Соціальна робота з багатодітними та прийомними сім'ями.

Багатодітна сім'я як об'єкт соціальної роботи. Типологія багатодітних сімей. Соціально-економічні проблеми багатодітних сімей. Зміст соціальної роботи з багатодітними сім'ями. Форми і методи роботи із молодими сім'ями. Соціальний супровід прийомних сімей.

Тема 4. Соціально-педагогічна робота із сім'ями з девіантними дітьми.

Норма і відхилення від норми у соціальній педагогіці. Соціально-педагогічна робота з девіантними дітьми: дітьми адиктивної поведінки, суїцидальної поведінки, антисоціальними дітьми, з інвалідами та особами з обмеженими можливостями; дітьми сиротами та безхатченками, жертвами насильства, проституцією.

Тема 5. Соціальна робота з неповною сім'єю.

Напрямок та зміст соціально-педагогічної роботи з неповною сім'єю. Робота шкільного соціального працівника з неповною сім'єю.

Змістовий модуль 2. Соціальна робота з сім'ями. Дітьми та жінками різних соціальних категорій.

Тема 6. Особливості роботи соціального працівника з сім'ями групи ризику в мікрорайоні.

Причини потрапляння сімей у групи ризику. Технологія роботи соціального працівника з сім'ями групи ризику в мікрорайоні. Варіант механізму роботи з сім'ями групи ризику.

Тема 7. Соціально-педагогічна робота з неблагополучними сім'ями

Методики роботи соціального педагога з неблагополучними сім'ями. Освітня та посередницька соціально-педагогічна допомога. Форми соціально-педагогічної роботи з сім'єю

Тема 8. Соціально-педагогічна робота з групами, підлітковими та молодіжними об'єднаннями.

Проблеми підлітків та молоді. Групи як об'єкт соціально-педагогічної діяльності. Методика соціально-педагогічної роботи з групами, підлітковими та молодіжними об'єднаннями.

Тема 9. Технології соціальної роботи з жінками.

Соціальні проблеми жінок. Державна політика щодо поліпшення становища жінок. Технології соціальної роботи з жінками.

Тема 10. Технології роботи з жінками, які зазнали насильства.

Суспільне ставлення до сімейного насильства над жінками: історичний аспект. Гендерна нерівність як фактор насильства над жінками у сім'ї. Загальна характеристика жінок, які зазнають насильства в сім'ї. Методи діагностики поширених видів насильницьких дій і причин їх виникнення. Технологія соціальної реабілітації жінок, потерпілих від насильства в сім'ї.

Тема 11. Насильство у сім'ї, як соціальна проблема в Україні.

Домашнє насилля, його особливості та види. Закон України «Про попередження насильства в сім'ї». Методи соціальної роботи з жертвами сімейного насилля. Центр медико-соціальної реабілітації жертв насильства в сім'ї. Рекомендації психологам, батькам та викладачам у разі звернення по факту насилля в сім'ї.

3. Рекомендована література

Основна

1. Антонов Л.И. Социология семьи / Л.И. Антонов, В.М. Медков. – М., 1994. –304 с.
2. Загальне положення про центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді : затверджено постановою КМУ від 27 серпня 2004 р. № 1126. // Урядовий кур'єр. - 10 вересня 2004 р. - № 170.
3. Загальнодержавна програма підтримки дітей та молоді на 2004-2008 рр. : затверджено Законом України від 18 листопада 2003 року № 1281-IV. // Урядовий кур'єр. - 17 грудня 2003 рок. - № 238.
4. Капська А.Й. Соціальна робота / А.Й. Капська. – К., 2005. – 327 с.
5. Социальная работа: теория и практика: [учеб. пособие] / [ответ. ред. Е.И. Холостова, А.С. Сорвина]. - М., 2002. – 427 с.
6. Гончаров В. Соціальна робота з неблагополучними родинами: практичний аспект / В.Гончаров // Соціальний захист. - 2005. - № 6. – С. 16-18.
7. Технологии социальной работы: учебник / [под общ. ред. проф. Е.И. Холостовой]. - М, 2002. – 400 с.
8. Типове положення про центр соціально-психологічної допомоги: затверджено постановою КМУ від 12 травня 2004 року № 608 // Урядовий кур'єр. - 2 червня 2004 року.
9. Шахрай В.М. Технології соціальної роботи / В.М. Шахрай. - К., 2006. - 464 с.

Додаткова

1. Андрущенко В.П., Соціальна робота: менеджмент соціальної роботи / В.П. Андрущенко, І. І. Мигович, В.П. Бех, М.І. Михальченко. – К.: ДЦССМ, 2003. – Кн.7. – 135 с.
2. Ващук Ф.Г. Шкільна психологічна служба / Ващук Ф.Г., Козубовська І.В., Сагарда В.В. // Школа. – 2001. - №5. - С. 19-24.
3. Головатий М.Ф. Управлінські аспекти соціальної роботи: [курс лекцій] / Головатий М.Ф., Лукашевич М.П., Дмитренко Г.А. – К.: МАУП, 2002. – 376 с.
4. Зобенько Н.А. Робота психологічної служби з неблагополучними сім'ями / Н.А. Зобенько // Наук.Вісник УЖДУ. Серія Педагогіка і соціальна робота. – К., 1998. - С.102-105.
5. Зайнятість молоді з функціональними обмеженнями / [ред. М.М. Ілляш]. – К., 2003. – 139 с.
6. Калюжна І. Сімейні стратегії подолання кризи при вихованні дитини з інтелектуальною недостатністю / І. Калюжна // Соціальна політика і соціальна робота. - 2005. - № 3. – С. 125-137.
7. Соціальна робота з людьми, які живуть з ВІЛ/СНІД / [добірка статей] // Соціальна політика і соціальна робота. - 2005. - № 2. – С.5-144
8. Типове положення про центр соціально-психологічної реабілітації дітей і молоді з функціональними обмеженнями : затверджено постановою КМУ від 8 вересня 2005 року № 877 // Урядовий кур'єр. - 28 вересня 2005 року.
9. Тубавіна І.Я. Соціальна робота з сім'єю за новим сімейним кодексом / І.Я. Тубавіна // Соціальний захист. - 2004. - №3. – С.39 – 40.

